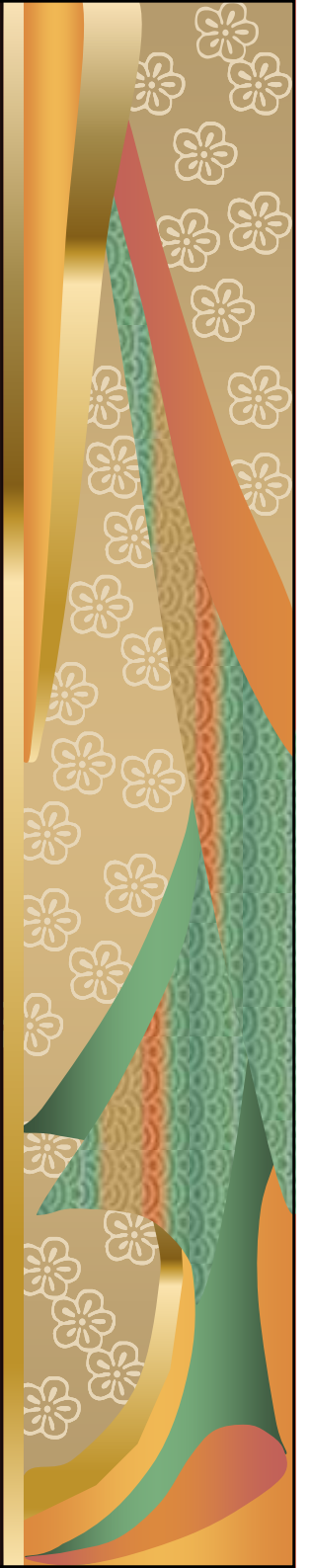

Historie péče a vzdělávání u sluchově postižených

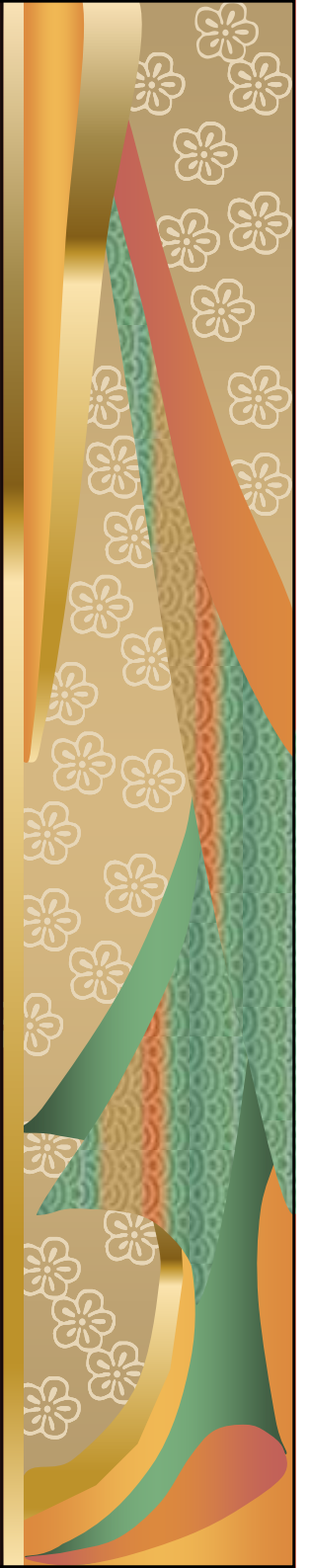
PhDr. Radka Horáková, podzim 2006

- pro vývoj péče o SP charakteristické neustálé hledání cesty k efektivnímu vzdělávání
- ve starověku měli SP velmi nízký sociální status determinovaný nesprávnými předsudky, rozdíl mezi neslyšícími od narození a ohluchlými
- antické Řecko – v důsledku neznalosti anatomie ucha vada sluchu spojována s neschopností artikulovat, porucha jazyka

- podle Aristotela jsou hluší méně vzdělavatelní než slepí – ovlivnil názor na vzdělávání SP do budoucna
- Platón upozorňuje na dorozumívání sluchově postižených mezi sebou – tzv. posunky
- středověk – obd. scholastiky – první pokusy vzdělávat SP, v důsledku plnění závazků církve – nemožnost odepřít křesťanské učení
- výchovu a vzdělávání SP zajišťovali mniši v kláštorech

Španělsko (období 16. století) – obd. preceptorátu – individuální výuka SP

Pedro Ponce de Leon

- mnich benediktinského kláštera, vychovatel dětí šlechtické rodiny de Velasco

Juan Pablo Bonet - v roce 1620 uveřejnil první knihu o vzdělávání sluchově postižených

- popisuje tvoření jednotlivých hlásek, výstavba řeči probíhá za podpory písma
- ve vyučování převládá prstová abeceda

Anglie (období 17. století)

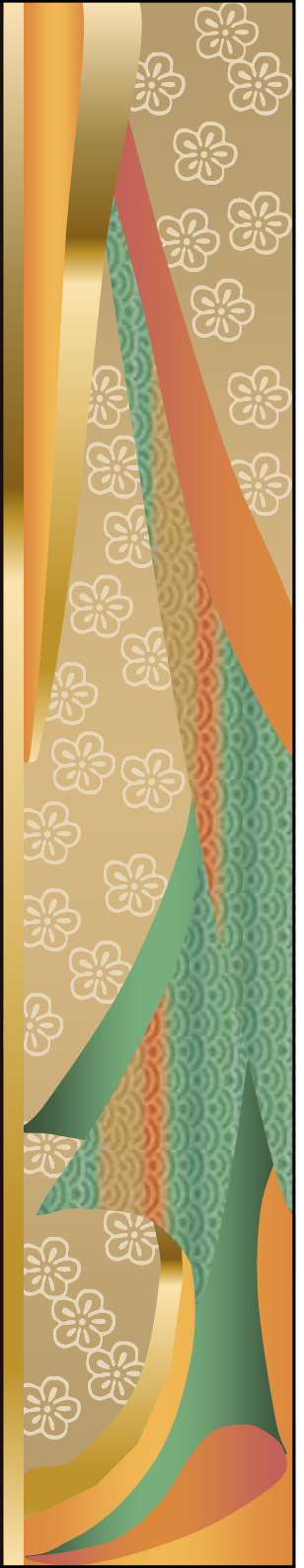
John Wallis

- je považován za zakladatele vědecké fonetiky, byl profesorem na univerzitě v Oxfordu

Nizozemí (období 17. století)

Johann Conrad Amman

- autor knihy *Surdus loquens* (Mluvící hluchý)
- vychází z písemné formy řeči, užití posunku považuje za přirozené, zdůrazňuje výhody hláskovací metody

Francie (období 18. století)

Jacob Rodriguez Pereira

- je ovlivněn spisy Boneta, Wallise, Ammana
- vyvozuje mluvu prostřednictvím vibrací, cvičení zbytků sluchu (k tomu využívá sluchových trubic)

Kolektivní vyučování

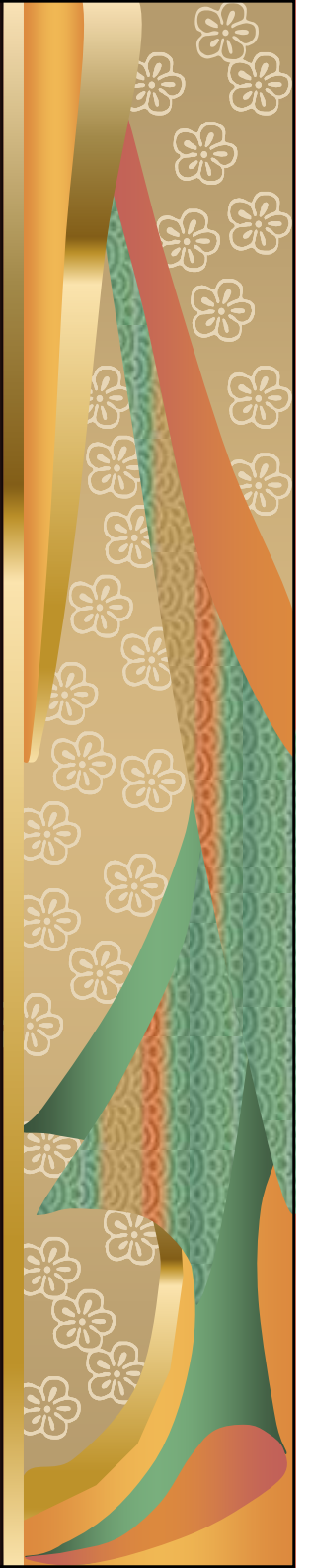
první ústavy pro SP

Francie - 18. století

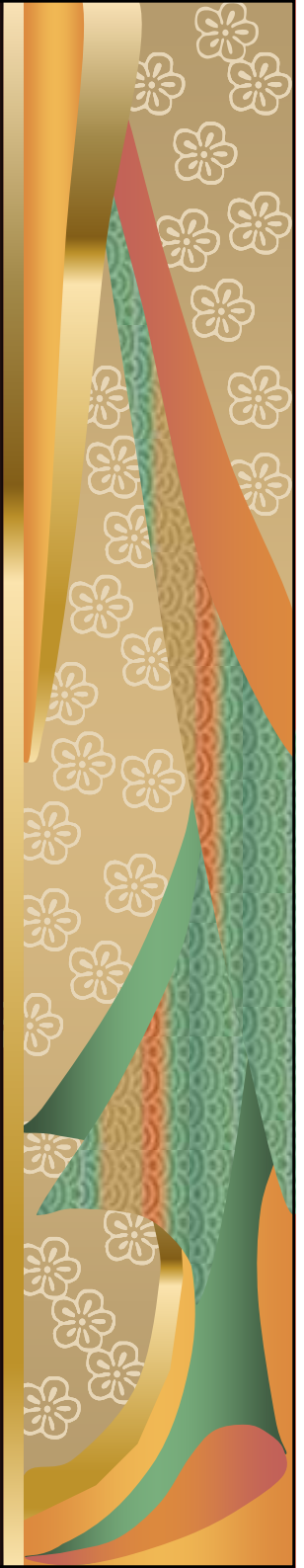
 Charles Michel de l'Eppé

(Abbé de l'Eppé)

- výjimečný člověk, vystudoval práva, stal se knězem, vzdělával chudé, poznatky předával svým nástupcům

- vycházel ze staré teze – sluch nahradit zrakem (nyní metoda kompenzace)
- základem jeho metody je posunek, posunková řeč
- na přelomu roku 1769/70 založil v Paříži ústav pro hluchoněmé

Německo

Samuel Heinicke

- působil v ústavu pro neslyšící děti, založen r. 1778
- vypracoval svou metodu – vychází z myšlenky, že řeč je božského původu, artikulovaná řeč musí být znakem lidství i u neslyšícího člověka
- odmítal de l'Eppého názor na funkci zraku, oko podle něj nemůže nahradit sluch
- k vyvození artikulace používal různých tekutin (ocet, odvar z pelyňku)

- **Paříž** – 1770
- **Lipsko** – 1778
- **Vídeň** – 1779
- **Řím** – 1784
- **Praha** – 1786 (Pražský ústav pro „hluchoněmé“ byl pátým ústavem v Evropě, prvním ředitelem byl páter **Karel Berger**)

Poměry v českých zemích

(18. – 19. století)

- **Petr Veselský** - jako první vyučoval česky (až od roku 1832 se začalo vyučovat česky), přítel K.H.Borovského, J.K.Tyla
- **Václav Frost** – přítel **F. M. Hilla**, spolupráce s ním měla přímý vliv na metodiku jeho práce, zachovává přirozenou posunkovou řeč, vývoj řeči u SP má probíhat přirozeně, beze skoků – „*Frostova kombinovaná metoda*“

■ první české učebnice pro neslyšící—
př. slabikář, čítanka, 3 sešity
mluvnických cvičení-**Václav Kot'átko.**

■ **Karel Malý** – jeden z nejvýznam.
českých učitelů neslyšících

■ další ústavy pro SP založeny např. v
Českých Budějovicích, Hradci
Králové, Litoměřicích, Ivančicích...

Milánský kongres r.1880

- vyvrcholil spor zastánců orální metody a metody využívání posunkové řeči – přednost dána *čisté artikulační metodě*
- odpůrci orální metody argumentují tím, že bez užití posunků a písma dochází k verbalismu a didaktickému materialismu

Období po milánském kongresu

- Georg Forchhammer (Dánsko) - na pomoc odezírání vyvinul systém značek (man–orální systém)- Hand–Mund Systém
- Viktor Urbantschitsch (Rakousko) - soustavné cvičení zbytků sluchu, podle něj „jen 3% žáků nelze akusticky probudit“
- Friedrich Bezold (Německo) -instrumentárium pro vyšetření sluchu, užíval sluchových trubic a zvukových hraček

Velká Británie

- MŠ Manchester, rok 1920 – počátky rané péče, spolupráce s rodiči
- A. Ewing – ve 20. letech založil kliniku, od r. 1928 vyšetřováno pomocí audiometru, ve 30. letech se přecházelo na elektroakustické pomůcky.
- G. Ewingová – věnovala se rané péči SP dětí, prokázala, že děti potřebují sluchadla v co nejranějším věku, metoda *Listening – Reading – Speaking*.

Manželé Ewingovi publikovali řadu odborných knih, založili nový vědní obor – audiologie.

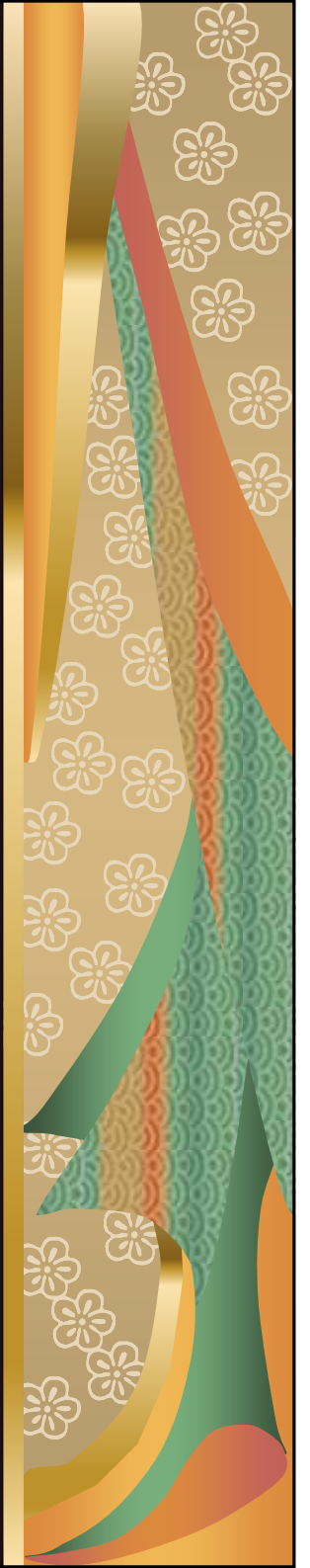
USA

- John Spencer Tracy -hollywoodský herec, měl neslyšícího syna, v r. 1943 založil v Los Angeles kliniku –
bezplatné poradenské centrum pro rodiče SP dětí, vědecké středisko.
- *Tracyho korespondenční kurzy* – byly přeloženy do 16 světových jazyků
- Gallaudet College – ve Washingtonu

Nizozemí

- Antonius van Uden – ústav v Sint Michielsgestel, metoda soustavného vyučování mluvení ve věku od 3,5 let. Vychází se z rozhovoru matky s dítětem. Důležitá je „prevence hluchoty“ – zabránění ztráty zájmu o svět zvuků.

Doporučená literatura:

- **HRUBÝ, J.** *Velký ilustrovaný průvodce neslyšících a nedoslýchavých po jejich vlastním osudu. 1.* Praha: Septima, 1997.
- **POUL, J.** *Nástin vývoje vyučování neslyšících.* Brno: Paido, 1996.
- **POTMĚŠIL, M.** *Úvodní stati k výchově a vzdělávání sluchově postižených.* Praha: Fortuna, 1999.
- **KRAHULCOVÁ, B.** *Komunikace sluchově postižených.* Praha: Karolinum, 2002.

